

Idősek otthonában – gondozóházban térítési díj jogszabályi keretei, intézményi alkalmazása

*Tóth Teodóra
Szociális referens
Belügyminisztérium
Szociális és Gyermekjóléti
Szolgáltatások főosztálya*

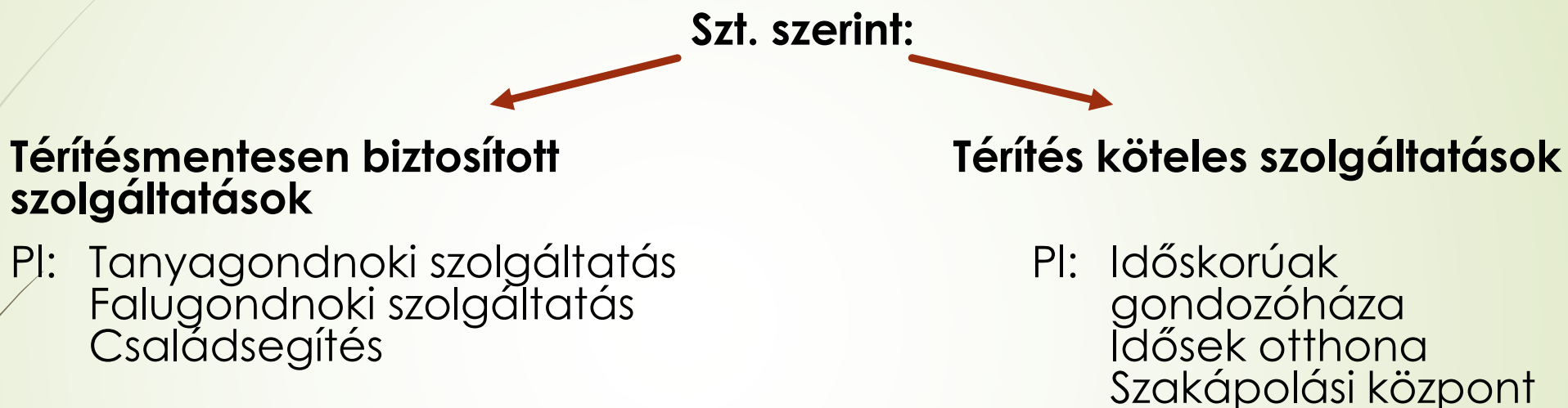
Jogszabályi háttér

- A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi. III. törvény (Szt.)
- A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.)
- A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (Szjtv.)
- A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások térítési díjáról szóló 29/1993. (II.17.) Korm. rendelet (Tr.)
- A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet (Szakmai rendelet)
- A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételeiről szóló 9/1999. (XI. 24.) SzCsM rendelet (Ir.)

Szt. és a Tr.

- Szt. célja, hogy a szociális **biztonság megteremtése és megőrzése érdekében meghatározza** az állam által biztosított egyes **szociális ellátások formáit**, szervezetét, a szociális ellátásokra való **jogosultság feltételeit**, valamint **érvényesítésének garanciáit**.
- Az **Szt. és a Tr. Meghatározza** a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények fenntartói számára a **működéssel kapcsolatos normákat**, ezen belül az intézményi és a személyi térítési díj megállapítására vonatkozó szabályokat.
- **A Tr.** az állami és önkormányzati fenntartókon túl, **minden** egyházi vagy nem állami **fenntartóra** is **vonatkozik**, **amennyiben a fenntartó az intézmény működéséhez támogatásban részesül a központi költségvetésből.**

A szolgáltatás ellenértéke

Az Szt. kimondja, hogy a fenntartó ingyenes ellátásban részesíti azt az ellátottat, aki jövedelemmel nem rendelkezik.

Idősek otthona ellátás esetében (ide értve a szakápolási központot is) az ingyenes ellátás további feltétele, hogy az ellátottnak a jelzalog alapjául szolgáló ingatlanvagyonra, – bíróság által – térítési díj fizetésére kötelezhető nagykorú gyermeke nincs.

A szolgáltatás ellenértéke – Intézményi térítési díj

Önköltség $\geq$ Intézményi térítési díj $\geq$ Személyi térítési díj

Térítési díj ellenében nyújtott szolgáltatások:

Időskorúak gondozóháza

Idősek otthona

Szakápolási központ

**Térítési díj
alapja:**

Havi jövedelem

Havi jövedelem és a pénz- vagy
ingatlanvagyon, gyermek tartási
kötelezettségének a megállapítása

Önköltség, intézményi térítési díj

- **Önköltség =** teljes kiadási költség nem figyelembe vételével megállapított kiadás/ráfordítás, ide értve a felújítási költségelemeket is. Egy férőhelyre és egy nap vonatkozásában kell megadni.
- **Önköltség = vagy >** intézményi térítési díj
- Intézményi térítési díj **szolgáltatónként, intézményenként**, telephellyel rendelkező szolgáltató, intézmény esetén **ellátást nyújtó székhelyenként, telephelyenként**, továbbá **bentlakásos intézményi ellátás esetén épületenként** külön-külön is meghatározható.
- Intézményi térítési díj **étkezés igénybevételével** vagy **étkezés nélkül**.
- Integrált intézmény esetén **a közös költségelemeket** a szolgáltatásonkénti **közvetlen költségek arányában** kell megosztani, **a számviteli szabályzatban rögzíteni kell a megosztás módszerét** pl. a szolgáltatásra eső m², vagy a férőhelyszám, stb.

Intézményi térítési díj, személyi térítési díj

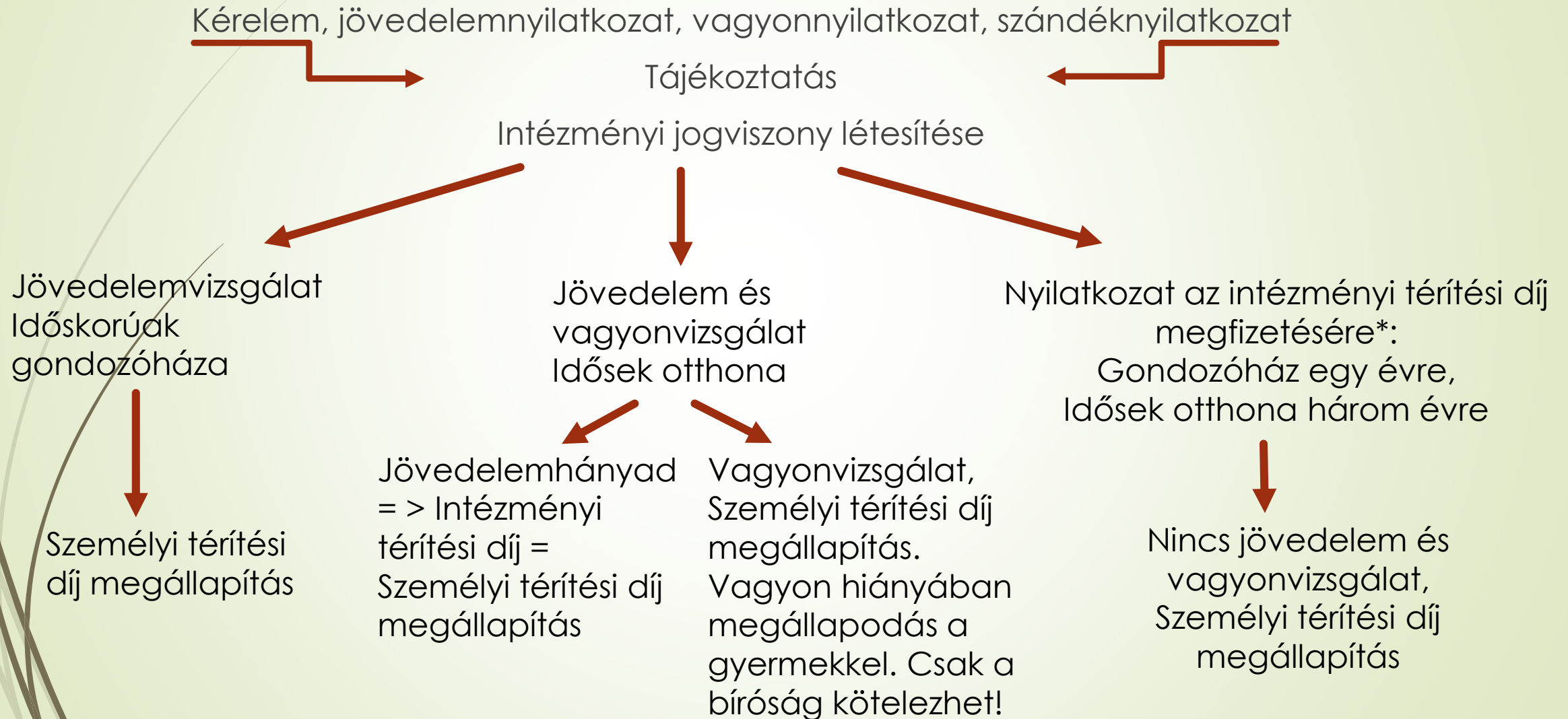
- ▶ Intézményi térítési díj = vagy > Személyi térítési díj
- ▶ Személyi térítési díj szempontjából figyelembe vehető havi jövedelem rész
  - havi jövedelem 60%-a időskorúak gondozóháza
  - havi jövedelem 80%-a /jövedelemhányad/ idősek otthona
- ▶ **Személyi térítési díj = Intézményi térítési díjjal**, ha:
  - A jövedelem meghatározott %-a = vagy > az intézményi térítési díjnál,
  - Az igénybevevő vagy más személy vállalja az intézményi térítési díj 100%-ban történő megfizetését. **Nincs jövedelem és vagyonvizsgálat.**
  - Az igénybevevő jövedelmének 80%-a + **más személy vállalja a jövedelemhányad kiegészítését** az intézményi térítési díj összegéig vagy egy részéig. **Az igénybevevőnél jövedelemvizsgálat van.**
  - Az igénybevevő jövedelmének 80%-a + jelentős készpénzvagygon **vagy** jelentős ingatlan vagyon terhelése biztosítja a különbözet megfizetését.
  - Tartási vagy öröklési szerződés, ha abban teljes körű tartás, ellátás és gondozás került meghatározásra.

Havi jövedelem, jelentős készpénzvagyon, jelentős ingatlan vagyon

- **Jövedelem Szt. 4. §. (1) a) pont:** a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerint meghatározott, belföldről vagy külföldről származó - megszerzett - **vagyoni érték (bevétel)**, ideértve a jövedelemként figyelembe nem vett bevételt és **az adómentes jövedelmet** is, továbbá az a bevétel, amely után az egyszerűsített vállalkozói adóról, illetve az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulásról szóló törvény szerint adót, illetve hozzájárulást kell fizetni.
- **A havi jövedelem kiszámításakor**
  - **rendszeres jövedelem** esetén a kérelem benyújtását **megelőző hónap**,
  - **nem rendszeres jövedelem**, a kérelem benyújtását **megelőző tizenkét hónap** alatt kapott összeg **egy havi átlagát** kell együttesen figyelembe venni.
- **Nem minősül jövedelemnek Szt. 4. §. (1a) bek.:** pl. a nyugdíjprémium, az egyszeri juttatás, a tizenharmadik havi nyugdíj, a tizenharmadik havi ellátás, a szép korúak jubileumi juttatása, stb.
- **Jelentős pénzvagyon Szt.117. § (6) bek.:** az ellátott rendelkezésére álló fizetési számla pozitív egyenlege, betétszerződés vagy takarékbetét-szerződés alapján fennálló követelése és készpénze összegének azon részét kell tekinteni, **amely az intézményi térítési díj egyévi összegét a jogosult elhelyezésekor vagy a térítési díj felülvizsgálatakor meghaladja.**
- **Jelentős ingatlanvagyon Szt.117. § (7) bek.:** az ingatlanvagyon **együttes értékének a szociális vetítési alap összegének a negyvenszeresét meghaladó részét kell tekinteni.** Ingatlanvagyonként kell figyelembe venni az ellátás igénylésének vagy a felülvizsgálat időpontjában az ellátást igénylő, ellátott tulajdonában álló ingatlant, valamint az őt illető hasznosítható, ingatlanon fennálló vagyoni értékű jogot, illetve az ellátás igénylését vagy a felülvizsgálatot megelőző 18 hónapban ingyenesen átruházott ingatlant, ha azok együttes forgalmi értéke a szociális vetítési alap összegének a negyvenszeresét meghaladja. Osztatlan közös tulajdon esetén a tulajdoni hányadot kell figyelembe venni.

Személyi térítési díj megállapítása

* A személyi térítési díj és az intézményi térítési díj közötti különbség egy részének a megfizetése is vállalható

Intézményi térítési díj meghatározása, felülvizsgálata

- Fenntartó jogköre, dokumentálni kell az alkalmazás kezdeti napját
- Kerekített összegben kell meghatározni az 1, 2 forintos érmék bevonása miatt.
- Évente két alkalommal születet döntés
  - Szt. 115. § (1) bekezdés szerint tárgyév április 1-ig;
  - év közben további egy alkalommal.

Intézményi térítési díj **szolgáltatóként, intézményként**, telephellyel rendelkező szolgáltató, intézmény esetén ellátást nyújtó **székhelyként, telephelyként**, továbbá bentlakásos intézményi ellátás esetén **épületenként** külön-külön is meghatározható.

Személyi térítési díj megállapítása, felülvizsgálata

- **Megállapítás** – intézményi jogviszony létesítésekor 30 napon belül, ha nem állapítható meg, térítési díj-előleg kérhető. **ÍRÁSBAN!**
- Megállapításra jogosult személy az intézményvezető [Szt. 115. § (2) bek.], nem állami, egyházi fenntartó esetében a fenntartó.
<https://szocialisportal.hu/tajekoztato-a-teritesi-dij-szabalyok-modosulasarol/>
- **Felülvizsgálat**
  - **Önköltség változás** dokumentálása, az **új intézményi térítési díj** összegének és alkalmazása **kezdő időpontjának a meghatározása. TÁJÉKOZTATÁS**
  - Jövedelem és vagyon vizsgálat**
    - Jelentős jövedelemcsökkenés /pl. tartási kötelezettség megállapítása okán/.
    - **A jövedelem** a szociális vetítési alap 25%-át meghaladó mértékben (7125,- Ft/hó) **emelkedik** /pl. életjáradék kerül megállapításra/.
- **Kerekítési szabályok alkalmazása**
- **Jogorvoslat**
- **Méltányosság**

Egyéb fizetési kötelezettségek /idősek otthona/

- ▶ **Egyszeri hozzájárulás** /max. e jogcímen kapott állami támogatás hétszerese/
vagy
- ▶ **Személyi térítési díj pótlék** /max. havi intézményi térítési díj kétszerese/
vagy
- ▶ **Belépési hozzájárulás** /max. 8 millió Ft, évente egyszer változtatható meg/
vagy
- ▶ **Egyszeri belépési összeg** /csak öngondoskodás alapú idősek otthona/
- ▶ **Külön szerződés alapján** a jogszabályban előírt feltételeket meghaladó ellátotti igény teljesítése céljából

Az ellátottól, törvényes képviselőjétől, hozzátartozójától, az ellátott tartására jogszabály, szerződés vagy bírósági határozat alapján köteles személytől, valamint a térítési díjat vagy az egyszeri hozzájárulást megfizető és a belépési hozzájárulás megfizetését vállaló személytől a térítési díjon és az egyszeri hozzájáruláson kívül **más jogcímen a szociális szolgáltatásért, illetve az intézményben történő elhelyezésért** a szolgáltató, az intézmény, a fenntartó vagy egy harmadik személy számára **pénzbefizetés vagy más vagyoni előny nyújtása nem kérhető**.

Belépési hozzájárulás

- ▶ Szakmai program, Megállapodás, SzMSz, Tájékoztatás:
  - Konkrét férőhelyek kijelölése: épület, emelet, szoba megjelölése;
  - Belépési hozzájárulás összegének a meghatározása;
  - Belépési hozzájárulás befizetése. Nem lehet havi bontású részletekben!
- ▶ Analitikus nyilvántartás
  - befizető adatai
  - a kijelölt férőhelyekről
  - betöltött férőhelyekről /három éven belül és három évnél régebben betöltött/
  - visszafizetési kötelezettség teljesítése
- ▶ Átminősítés, ha nincs a férőhelyen igénybevevő
- ▶ Országos Jelentési Rendszer /évente kétszer kell jelenteni/
- ▶ Dokumentáció megőrzés az intézményi jogviszony megszűnését követő öt év.

Egyéb szabályozási kérdések

- Nyilvántartás a személyi térítési díj összegéről, a pénz- és ingatlan vagyon terheléséről, a fizetési kötelezettség teljesítéséről, a hátralékról.
- Személyi térítési díj befizetésének a határideje /tárgyhónap, tárgyhónapot követő hónap/
- Étkezés lemondásának és igénylésének a szabályai
- Szociálisan nem rászorult személy /férőhelyek 15%-ig/, önköltség megfizetése.
- Távollét napjainak a számítása, összesítése.
- Egyéni gyógyszerköltség térítésének a szabályai.
- Alapfeladat körébe nem tartozó szolgáltatás igénybevétele és térítési díja.
- Jogosulatlanul igénybe vett ellátás megtérítése.
- Tartozáskezelés, hagyaték.

Kérdések

- Vállalási nyilatkozatok: nyilatkozatot tevő halála esetén, mivel tudjuk biztosítani a fizetés folyamatosságát, biztonságát?
- Az ingatlan beszámítása a térítési díj megállapításánál. A térítési díj emelése 80%-on felül.
- Ingatlanon történő jelzálog bejegyzés, teljes térítési díj kifizetése a hozzátartozóval/tartásra köteles személlyel.

Köszönöm a figyelmet!

Tóth Teodóra
teodora.toth@bm.gov.hu